

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC
HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ VÀ PHÁP LUẬT HOA KỲ
(The US Political and Legal Systems)

1. Thông tin về giảng viên

• ***Giảng viên 1***

- Họ và tên: **TS. Phạm Thị Thu Huyền**
- Chức danh: Giảng viên
- Địa chỉ liên hệ: Khoa Quốc tế học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn
336 Nguyễn Trãi, Thanh Xuân, Hà Nội.
- Điện thoại: 02438.584.599
- Email: thuyduongqth@yahoo.com
- Các hướng nghiên cứu chính:
 - + Luật Quốc tế
 - + Hệ thống chính trị và pháp luật Hoa Kỳ
 - + Các nhóm lợi ích của Hoa Kỳ

• ***Giảng viên 2***

- Họ và tên: **ThS. Nguyễn Văn Đáp**
- Chức danh: Giảng viên
- Địa chỉ liên hệ: Khoa Quốc tế học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn
336 Nguyễn Trãi, Thanh Xuân, Hà Nội.
- Điện thoại: 02438.584.599
- Email: vandap.qth@gmail.com
- Các hướng nghiên cứu chính:
 - + Lịch sử - Văn hoá Hoa Kỳ
 - + Khu vực Mỹ Latinh
 - + Lịch sử Quan hệ Quốc tế

2. Thông tin chung về học phần

- Tên học phần: Hệ thống chính trị và pháp luật Hoa Kỳ
- Mã học phần: ITS3037
- Số tín chỉ: 03
- Học phần: Bắt buộc

- Các học phần tiên quyết (nếu có)
- Các yêu cầu đối với học phần (nếu có)
- Số giờ tín chỉ: Lý thuyết: 30

Thực hành: 15

Tự học: 0

-Địa chỉ Khoa phụ trách học phần: Khoa Quốc tế học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn.

3. Mục tiêu và chuẩn đầu ra của học phần

3.1.Mục tiêu chung

- Cung cấp những kiến thức cơ bản về hệ thống chính trị của Mỹ, các nhánh quyền lực của hệ thống chính trị Mỹ từ cấp trung ương đến cấp chính quyền địa phương.
- Làm rõ các các thiết chế khác tác động đến hệ thống chính trị như các đảng phái ở Mỹ, các phương tiện truyền thông và các nhóm lợi ích tác động đến các nhánh quyền lực trong việc hoạch định và thi hành chính sách về đối nội cũng như đối ngoại của nhà nước Mỹ
- Làm sáng tỏ quy định pháp lý làm nền tảng cho một hệ thống pháp luật của Mỹ như Luật dân sự, Luật thương mại, luật hình sự và các quy định pháp luật khác.
- Đánh giá vai trò quan trọng của hiến pháp trong hệ thống pháp luật để thấy được tính đơn giản nhưng trường tồn của Hiến pháp Hợp chủng quốc Hoa Kỳ
- Làm rõ về hệ thống các án lệ đã được Tòa án tối cao của Mỹ xét xử để sinh viên thấy được đặc điểm khác biệt của hệ thống pháp luật Hoa Kỳ với hệ thống pháp luật của những nước khác
- Thông qua môn học này sinh viên có thể vận dụng những kiến thức của mình để đóng góp cho việc xây dựng nhà nước Việt Nam

3.2.Chuẩn đầu ra của học phần:

-Kiến thức:

- + Người học nhận biết được kiến thức, các nội dung cơ bản trong môn học.
- + Người học hiểu và nắm bắt cấu trúc nhà nước Hoa Kỳ
- + Người học giải thích được cách thức vận hành của bộ máy nhà nước Hoa Kỳ theo quy định của Pháp luật
- + Người học áp dụng được kiến thức về hệ thống pháp luật Hoa Kỳ.

+ Người học áp dụng được các kiến thức cơ bản và chuyên sâu của ngành QTH trong các công việc giảng dạy, nghiên cứu, tư vấn chính sách hoặc thực hành về các vấn đề quan hệ đối ngoại và hợp tác quốc tế của Việt Nam liên quan đến chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, pháp luật, môi trường v.v.

- Kỹ năng:

+ Người học có kỹ năng giải quyết vấn đề phân tích và đưa ra những quan điểm khách quan về cách thức vận hành trong chính quyền Mỹ.

+ Người học có kỹ năng phản biện, phê phán có thể đánh giá một cách khách quan về vai trò của các nhánh quyền lực trong hệ thống chính trị Hoa Kỳ như nhánh hành pháp, nhánh lập pháp và nhánh tư pháp. Đồng thời, sinh viên phải đánh giá sự kiềm chế đối trọng của các nhánh này để tránh sự lạm dụng quyền lực trong việc ban hành các quy định pháp lý.

+ Người học có kỹ năng đọc các tài liệu có liên quan, đặc biệt là các tư liệu bằng tiếng nước ngoài, để thấy được mức độ ảnh hưởng của các nhánh quyền lực trong việc thi hành chính sách đối nội và đối ngoại của các cấp chính quyền. Sinh viên phải có kỹ năng trình bày và thảo luận các vấn đề mà giảng viên đề ra.

- Thái độ (phẩm chất đạo đức cá nhân):

+ Người học phải nghiêm túc trong quá trình học tập, có thái độ tích cực, xây dựng các tình huống đặt ra trong các giờ học. Bên cạnh đó, người học chủ động đọc tài liệu mà giảng viên yêu cầu và hoàn thành các nội dung bài tập một cách đúng quy định.

+ Người học chia sẻ sự đa dạng về quan điểm, niềm tin trong công việc.

+ Người học cân bằng được sự khác biệt, mâu thuẫn trong giải quyết công việc.

4. Tóm tắt nội dung học phần

Thế chế chính trị và hệ thống pháp luật Hoa Kỳ là một môn học bắt buộc trong các môn học trong Bộ môn Châu Mỹ học và được chia môn học thành 2 phần cơ bản: Thế chế chính trị và Hệ thống pháp luật Hoa Kỳ. Nội dung cụ thể như sau: Môn học giới

thiệu các nội dung chính về việc phân chia thẩm quyền giữa các nhánh lập pháp, hành pháp, tư pháp. Đồng thời, các đảng phái chính trị là cơ sở của hệ thống chính trị Mỹ. Hiến pháp Hoa Kỳ không có một quy định nào về các đảng phái chính trị hay về vai trò của chúng, nhưng đảng phái ở Hoa Kỳ đã được hình thành như là một phương tiện để tiến cử các ứng cử viên vào các cương vị trong bộ máy nhà nước Mỹ. Bên cạnh đó, các cử tri không thể đưa ra các quyết định đúng đắn đối với các vấn đề đặt ra nếu họ không có được một luồng thông tin và quan điểm dựa trên các phương tiện thông tin đại chúng.

Hiến pháp Mỹ là nền tảng cho mọi hoạt động và bộ luật tối cao trong hệ thống chính trị và pháp luật Hoa Kỳ. Các bộ luật về hợp đồng dân sự, thương mại, hình sự và việc hành nghề luật...đều phải dựa trên Hiến pháp đã tạo ra đặc trưng riêng của hệ thống pháp luật Hoa Kỳ.

5. Nội dung chi tiết học phần

CHƯƠNG 1. CƠ CẤU BỘ MÁY NHÀ NƯỚC LIÊN BANG MỸ

1.1. Nhánh Lập pháp

1.1.1. Vị trí, vai trò

1.1.2. Chức năng

1.1.3. Cơ cấu tổ chức

1.1.4. Thẩm quyền

1.2. Nhánh Hành pháp

1.2.1. Vị trí, vai trò

1.2.2. Chức năng

1.2.3. Cơ cấu tổ chức

1.2.4. Thẩm quyền

1.3. Nhánh Tư pháp

1.3.1. Vị trí, vai trò

1.3.2. Chức năng

1.3.3. Cơ cấu tổ chức

1.3.4. Thẩm quyền

1.3.5. Nguyên tắc xét xử

1.4. Nguyên tắc kiểm chế và đối trọng trong hoạt động của bộ máy nhà nước liên bang

1.4.1. Nhánh lập pháp và nhánh hành pháp

1.4.2. Nhánh lập pháp và nhánh tư pháp

1.4.3. Nhánh hành pháp và nhánh tư pháp

CHƯƠNG 2. CÁC CUỘC BẦU CỬ VÀO CHÍNH QUYỀN LIÊN BANG

2.1. Bầu cử Hạ viện

2.1.1. Tranh luận về cách bầu chọn và nhiệm kỳ của Hạ nghị sỹ

2.1.2. Quy định của Hiến pháp về bầu chọn Hạ nghị sỹ

2.1.3. Điều tra dân số để tiến hành bầu cử Hạ nghị sỹ tại các bang

2.2. Bầu cử Thượng viện

2.2.1. Tranh luận về cách thức bầu chọn và nhiệm kỳ của Thượng nghị sỹ

2.2.2. Quy định của Hiến pháp về bầu chọn Thượng nghị sỹ

2.2.3. Tổ chức bầu cử Thượng nghị sỹ

2.3. Bầu cử Tổng thống

2.3.1. Tranh luận về số lượng, cách bầu chọn và nhiệm kỳ của Tổng thống

2.3.2. Hình thức đề cử, trình tự bầu cử

2.3.3. Đại cử tri

2.4. Nguyên tắc tài chính cho cuộc bầu cử Tổng thống

CHƯƠNG 3. CÁC ĐẢNG PHÁI CHÍNH TRỊ VÀ NHÓM LỢI ÍCH Ở MỸ

3.1. Hệ thống các đảng phái chính trị ở Mỹ

3.1.1. Hệ thống hai đảng: Dân chủ và Cộng hoà

3.1.2. Hệ thống đảng thứ 3

3.1.3. Tổ chức của các đảng phái chính trị

3.2. Vai trò của các đảng phái chính trị trong đời sống chính trị Mỹ

3.2.1. Ảnh hưởng đến các cuộc bầu cử của Mỹ

3.2.2. Ảnh hưởng đến hoạt động của các nhánh quyền lực

3.3. Nhóm lợi ích ở Mỹ

3.3.1. Khái niệm

3.3.2. Đặc điểm

3.3.3. Vai trò của nhóm lợi ích

CHƯƠNG 4. KHÁI LƯỢC VỀ PHÁP LUẬT HOA KỲ

4.1. Khái quát về sự hình thành và phát triển của hệ thống pháp luật Hoa Kỳ

4.1.1. Sự hình thành và phát triển của hệ thống pháp luật Hoa Kỳ

4.1.2. So sánh pháp luật nước Anh và pháp luật Hoa Kỳ

4.2. Hệ thống văn bản của pháp luật Hoa Kỳ

4.2.1. Án lệ

4.2.2. Văn bản pháp luật

4.3. Pháp luật các bang và pháp luật liên bang

4.3.1. Phân công lĩnh vực điều chỉnh

4.3.2. Xung đột pháp luật

CHƯƠNG 5. HIẾN PHÁP - NỀN TẢNG CỦA NƯỚC MỸ

5.1. Quá trình hình thành Hiến pháp

5.1.1. Nguyên nhân hình thành Hiến pháp

5.1.2. Đại biểu tham dự

5.1.3. Các mô hình của nhà nước Mỹ

5.1.4. Phê chuẩn Hiến pháp

5.2. Những nội dung chính của Hiến pháp

5.2.1. Mục tiêu của Hiến pháp

5.2.2. Những nội dung cơ bản

5.3. Những điều sửa đổi và bổ sung của Hiến pháp

5.3.1. Tuyên ngôn nhân quyền

5.3.2. Những điều kiện để sửa đổi Hiến pháp

5.3.3. Những sửa đổi từ điều 11 đến điều 28

CHƯƠNG 6: CÁCH THỨC BAN HÀNH VĂN BẢN LUẬT TẠI QUỐC HỘI

6.1. Giai đoạn đề xuất, ngôn ngữ, soạn thảo dự luật

6.1.1. Thẩm quyền đề xuất dự luật

6.1.2. Ngôn ngữ dự luật

6.1.3. Soạn thảo dự luật

6.2. Giai đoạn trình dự luật lên các ủy ban

6.2.1. Thời điểm trình dự luật lên ủy ban

6.2.2. Thẩm quyền xem xét các dự luật của ủy ban

6.3. Thủ tục tại Hạ viện

6.3.1. Quy chế tại Hạ viện

6.3.2. Thảo luận tại Hạ viện

6.3.3. Quyết định tại Hạ viện

6.4. Thủ tục Thượng viện

6.4.1. Quy chế tại Hạ viện

6.4.2. Thảo luận tại Hạ viện

6.4.3. Quyết định tại Hạ viện

6.5. Trình dự luật cho Tổng thống

6.5.1. Thời điểm trình dự luật cho Tổng thống

6.5.2. Quyền phủ quyết vecto

CHƯƠNG 7: HỘI ĐỒNG XÉT XỬ LIÊN BANG Ở HOA KỲ

7.1. Thẩm phán Hoa Kỳ

7.1.1. Khái niệm thẩm phán

7.1.2. Thành phần của thẩm phán

7.1.2. Phẩm chất, năng lực của thẩm phán

7.2. Bồi thẩm đoàn

7.2.1. Lịch sử hình thành bồi thẩm đoàn

7.2.2. Nhiệm vụ của bồi thẩm đoàn

7.2.3. Vai trò của bồi thẩm đoàn

7.3. Luật sư

7.3.1. Khái niệm luật sư

7.3.2. Các loại luật sư

7.3.3. Vai trò của luật sư

6. Học liệu:

❖ *Học liệu bắt buộc*

1. Samuel Kernell và Gary C. Jacobson, *Logic chính trị Mỹ*, Nhà xuất bản chính trị Quốc gia, Hà nội, 2007.
2. Roger H.Davidson and Walter J.Oleszek, *Quốc hội và các thành viên*, Nhà xuất bản chính trị quốc gia, Hà nội 2002 (Thư viện Khoa Quốc tế học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn)

3. Nguyễn Cảnh Bình, *Hiến pháp Mỹ được làm ra như thế nào*, Nhà xuất bản thế giới năm 2002.

4. *Hiến Pháp Hợp chủng Quốc Hoa Kỳ* ngày 4 tháng 3 năm 1789

❖ *Học liệu tham khảo*

1. Đôi nét về nước Mỹ: *Chính quyền Mỹ hoạt động như thế nào*, Phòng thông tin văn hoá, Đại sứ quán Hoa Kỳ

2. Richard C.Schroeder, *Khái quát về chính quyền Mỹ*, sách tham khảo, Nhà xuất bản chính trị Quốc gia, 1999

Tiếng Anh

3. E. Allan Farnsworth, *An Introduction to the Legal System of the United States*, third edition, 1996, Oceana Publications, New York

4. Lawrence M. Friedman, *American Law: An Introduction*, second edition, 1998, W.W. Norton, pubs, New York

5. Robert G. McCloskey, *The American Supreme Court*, third Edition, revised by Sanford Levinson, University of Chicago Press, 2000

7. Lịch trình tổ chức dạy học

Tuần	Nội dung chính	Tài liệu chính cần đọc	Ghi chú
Tuần 1	Giới thiệu về nhánh lập pháp và nhánh hành pháp	+ Quốc hội và các thành viên, phần 2, + Quốc hội Mỹ hoạt động như thế nào, chương 3, tr. 663- 899. + Logic chính trị Mỹ, chương 7 và chương 8, tr. 272- tr.316.	
Tuần 2	Vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ của nhánh tư pháp và nguyên tắc kiểm chế và đối trọng trong ba nhánh quyền lực	+ Logic chính trị Mỹ, chương 7 và chương 8, tr. 272- tr.316. + Howard Cincotta, Khái quát về lịch sử nước Mỹ,	

		NXB chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000 +Lê Vinh Danh, chính sách công của Hoa Kỳ giai đoạn 1935-2001, NXB thống kê Hà Nội, 2001	
Tuần 3	Bầu cử Hạ nghị sỹ và Thượng nghị sỹ trong Quốc Hội	Logic chính trị Mỹ, tr.200- tr.300.	
Tuần 4	Bầu cử Tổng thống và nguyên tắc tài chính cho tranh cử tổng thống	Logic chính trị Mỹ, Chương 11, Tr. 446- 491.	
Tuần 5	Hệ thống các đảng phái chính trị ở Mỹ và vị trí của đảng thứ 3	+ Vũ Đăng Hình, <i>Hệ thống chính trị Mỹ</i> , NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội, 2001	
Tuần 6	Tìm hiểu về nhóm lợi ích của Mỹ	Vai trò của các nhóm lợi ích, tư liệu dịch của phòng thông tin văn hoá, Đại sứ quán Hoa Kỳ tại Việt Nam	
Tuần 7	Kiểm tra giữa kỳ		
Tuần 8	Sự hình thành và phát triển của hệ thống pháp luật Hoa Kỳ	+ Robert A. Kagan, <i>Adversarial Legalism: The American way of Law</i> , 2001, Harvard University Press + E. Allan Farnsworth, <i>An Introduction to the Legal System of the</i>	

		United States, third edition, 1996, Oceana Publications, New York	
Tuần 9	Hệ thống văn bản của pháp luật Hoa Kỳ và sự phân chia thẩm quyền giữa bang và liên bang	+ Hiến pháp Hợp chủng quốc Hoa Kỳ + Robert A. Kagan, Adversarial Legalism: The American way of Law, 2001, Harvard University Press.	
Tuần 10	Quá trình hình thành Hiến pháp Hợp chủng quốc Hoa Kỳ	+ Hiến pháp Mỹ được làm ra như thế nào, Phần 1 và phần 2, tr.14- 239 + E. Allan Farnsworth, An Introduction to the Legal System of the United States, third edition, 1996, Oceana Publications, New York	
Tuần 11	Những nội dung chính và những điều sửa đổi, bổ sung của hiến pháp	+ Hiến pháp Hợp chủng Quốc Hoa Kỳ, tr.01- tr.10.	
Tuần 12	Cách thức soạn thảo một dự luật và trình lên ủy ban chuyên trách	+ Quốc hội và các thành viên, phần 2 + Lawrence M. Friedman, American Law: An Introduction, second edition, 1998, W.W. Norton, pubs, New York	

Tuần 13	Trình dự luật lên thượng viện và hạ viện	+ Quốc hội và các thành viên, phần 2 + Lipton and Rosenblum, A New System of Corporate Governance: The Quinquennial Election of Directors, 58 University of Chicago Review, 1991	
Tuần 14	Giới thiệu về vai trò của thẩm phán trong các vụ án xét xử của Mỹ	+ Milton Heumann, <i>Plea Bargaining, The Experience of prosecutor Judges and Defense Attorneys</i> , University of Chicago Press, 1978. + Randy Hertz, Martin Guggenheim, Anthony G.Amsterdam, <i>Trial Manual for Defense Attorneys in Juvenile Court</i> , The American Law Institute, 1991	
Tuần 15	Giới thiệu về vai trò của bồi thẩm và luật sư của Mỹ	Randy Hertz, Martin Guggenheim, Anthony G.Amsterdam, <i>Trial Manual for Defense Attorneys in Juvenile Court</i> , The American Law Institute, 1991	

8. Chính sách đối với học phần và các yêu cầu khác của giảng viên

- Sinh viên phải tham gia đầy đủ các giờ học theo lịch học đề ra
- Sinh viên không được phép vắng mặt quá 2 buổi thuyết trình hoặc thảo luận
- Sinh viên phải đọc các học liệu bắt buộc, tài liệu mà giảng viên đề ra, tự nghiên cứu và không được sao chép bài của các thành viên khác
- Tham gia đầy đủ các buổi thảo luận các vấn đề đã đề ra, chủ động và tích cực trình bày quan điểm của mình về các vấn đề thảo luận
- Mỗi sinh viên có ít nhất một lần trình bày về một vấn đề trong học phần, trong buổi thảo luận trên lớp
- Lựa chọn vấn đề để trao đổi với giáo viên về phương pháp, hình thức, các tài liệu liên quan đến môn học
- Cập nhật các thông tin liên quan đến môn học
- Khuyến khích SV tìm thêm tài liệu tham khảo và trao đổi ý kiến với giảng viên

9. Phương pháp, hình thức kiểm tra- đánh giá kết quả học phần

9.1. Kiểm tra- đánh giá thường xuyên (10%)

- Chuyên cần: Điểm danh để lấy điểm chuyên cần
 - + Tinh thần, thái độ học tập, phát biểu ý kiến, chất lượng các ý kiến phát biểu
 - + Tinh thần, trách nhiệm và kết quả thực hiện công việc trong hoạt động nhóm
 - + Kết quả của thảo luận chung của nhóm
- Các bài tập: sinh viên thuyết trình các bài tập từ tuần 3 đến tuần 8. Thời gian thuyết trình là 10 phút và trả lời câu hỏi 10 phút.

9.2. Kiểm tra- đánh giá giữa kỳ và cuối kỳ (30% và 60%)

- Kiểm tra- đánh giá giữa kỳ: Bài thuyết trình giữa kỳ (30%)
 - + Xác định đúng vấn đề cần giải quyết
 - + Các luận cứ và luận chứng chính xác và có sức thuyết phục
 - + Giải quyết đúng vấn đề, thể hiện năng lực tư duy tốt
 - + Sử dụng các tài liệu và phương pháp nghiên cứu do giảng viên hướng dẫn
 - + Bố cục hợp lý, trình bày sạch sẽ, văn phong rõ ràng, có trích dẫn nguồn.
- Kiểm tra- đánh giá cuối kỳ (nêu rõ hình thức thi): làm tiểu luận (60%)
 - + Về hình thức: Sinh viên phải trình bày theo đúng mẫu của một báo cáo khoa học.
 - + Về nội dung: đưa được các nội dung chính của vấn đề và đưa ra luận điểm của mình một cách rõ ràng, logic và khoa học.

- + Độ dài của tiểu luận là 15 trang.
- + Thời hạn nộp bài là tuần thứ 15 của môn học

KHOA

BỘ MÔN

GIẢNG VIÊN